

DE DICHTBIJNAHEID DER DINGEN

DE DICHTBIJNAHEID DER DINGEN

EEN REQUIEMROMAN

JAN ALDERLIESTEN

© 2017 J. Alderliesten / Uitgeverij U2pi

Titel: De dichtbijnaheid der dingen

Auteur: Jan Alderliesten

Uitgeverij U2pi BV, Den Haag

Website uitgever: www.jouwboek.nl

ISBN: 978-90-8759-652-1

NUR: 301

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

IN
MEMORIAM

HOOFDSTUK ÉÉN

1

“Kijk, Mar. Daar komen ze,” zei ik en wees met mijn rechterhand langs onze twee fietsen in de richting van naderende wagens. “Zie je nou wel. Ik heb het toch gezegd. Die knipperlichten hebben echt geholpen. Zeker weten.”

Marja zat naast me langs de kant van de weg. Op een laag muurtje met zwerfkeien, natte varens en mos. Versteend door kou en bibberend van ellende.

*

Toen de vier gele autolichten ons vanuit de duisternis aanstaarden en bijna voor de ingang van de viersterrencamping in Éperlecques stil stonden, was Els al meer dan een dag verdwenen. Voorgoed. Niet als de voorspelbare donderslag bij dreigend onweer of de verwachte einduitslag na een slopende ziekte op een langdurig ziekbed, maar juist totaal onvoorzien. Els in de bloei van haar leven en... weg. Vrijwel gelijktijdig met de verwoestende, doffe dreun onder die kraakheldere, Namibische hemel. In een gortdroge woestijn met een harde, stoffige oostenwind. Alles binnen één, twee, drie seconden.

Het mooie weer opeens betekenisloos en de vakantie van het ene op het andere moment van geen enkel belang. Nederland, de lange vliegreis van 24 uur, het dansen en zingen langs de vloedlijn met de gele zandduinen op de achtergrond en de snelheid waarmee de ondergaande zon over de horizon struikelde en bloedend in zee viel. Alles was weg. Els was zo oneindig ver weg.

*

Dat ik me bezighield met onze zichtbaarheid, de kou of zoiets als een fietsendrager was in werkelijkheid een krampachtig pragmatisme om niet in te storten. Als het kon, was ik samen met Marja weggekropen in de verste uithoek van dit heelal. Mijn God. Ik wilde verdwijnen. Vluchten. Oplossen of nog beter ik wenste nooit bestaan te hebben.

Naast een enorme hoeveelheid ongeloof over wat er zich in die woestijn had afgespeeld, was het de dagelijkse routine van min of meer logisch handelen, waaraan ik machteloos heen en weer schommelde. En aan die strohalm om haar nek bungelde Marja ook. “We moeten logisch nadenken, Jan.”

Ik hoor het haar nog zeggen.

“Helder nadenken, Jan en niet gek worden. Vooral niet gek worden.”

*

Van Arandis, Swakopmund of Walvisbaai had ik nauwelijks gehoord. Het Namib Desert Park was mij volslagen onbekend en Waterberg waar Els zou gaan overnachten, kon me alleen opgevallen zijn vanwege de poëtische naam.

Wat ik bij de naderende autolichten wel wist, was dat we geen uithoek, maar een lange, inktzwarte terugreis voor de boeg hadden, die 's ochtends vroeg ergens in een stad in het westen van Nederland zou eindigen. In de straat, waar Els was opgegroeid. Een reis van vier uur. Onwerkelijk en zo onherkenbaar. Vier uur asfalt. Vier uur verdriet. Vier uur vragen. Vier uur met Els en een heel leven zonder haar.

Welke vader en moeder kende die ver weggemoffelde angst niet, dat er iets mis zou kunnen gaan. Op een vakantie, onderweg naar school, werk of waar dan ook, maar dat dit ons zou overkomen vreesde ik van alles het meeste en wilde ik daarom het minst geloven. Ik mocht er van mezelf geeneens aan denken.

Het gaat altijd goed, had ik mezelf in slaap gesust. Dus waarom deze keer niet. Daarna had ik deze gedachte dubbelgevouwen zeg maar geminimaliseerd en achter slot en grendel opgeborgen met die geruststellende woorden uit mijn jeugd: Een mens lijdt het meest onder het lijden dat hij vreest. Simpelweg, omdat ik geen idee had hoe hiermee te kunnen leven.

En juist dat was gebeurd. Juist daarmee zouden Marja, ik en onze andere twee kinderen de toekomst in worden gestuurd. Sinds gisteren of om precies te zijn sinds eergisteren.

Els zou op de bovenverdieping van haar ouderlijk huis gaan wonen. Tussen flets wordende foto's, balletschoenen, vergelende brieven en andere herinneringen. In een oude, hoge kast met doorgebogen dwarsplanken en dichte deuren. Met het naamplaatje van haar woning erop. Verschrikkelijk.

Els was dood.

*

“Ik hoop dat ze de fietsendrager bij zich hebben, anders hebben we wel een probleem,” zei ik het muurtje verlatend, waar we allebei op zaten te wachten. Ik verstard en evenals Marja een ijsklomp vanwege de vochtige, almaar optrekkende kou. Mijn korte wielrenbroek had ik nog aan. Kippenvel en één van mijn twee witte sokken was waterig rood, waar een teckel en de korst op de binnenkant van mijn rechterdijbeen iets mee te maken hadden.

Guus bestuurde de voorste wagen. Met Jaap als bijrijder ernaast. Een bejaarde, lichtgrijze Hyundai uit 2001. Ik zag hem naar ons wijzen. De Zuid-Koreaan remde af, maar reed de smalle vluchtstrook voor de ingang van de camping voorbij. Marja en ik zwaaiden terug met beide armen. Loodzwaar van verdriet. De volgauto met Jonathan en Loes herkende ons wel op tijd en seinde vinnig, bijna agressief, met grootlicht. Een blauwe Toyota, die van Els was geweest.

“Mar, ze zijn het,” zei ik nog een keer met een vreemde huiver in mijn stem en dat kwam niet door de nachtelijke kou. “Zie je nou wel. Zonder ongelukken.”

“Guus en Jonathan achter het stuur,” zuchtte Marja opgelucht, kwetsbaar en zo droevig. “Gelukkig. Onze kinderen er veilig naast. Nu de terugweg nog.”

Loes had het portier van de bijna stilstaande auto al geopend en kwam op haar moeder afrennen. Het was geen huilen wat ik hoorde. Ook geen kreunen, roepen of schreeuwen. Ik hoorde haar samengebalde verdriet allemaal tegelijkertijd ineen.

Jaap kwam naar mij toelopen. Twee paar uitgestoken armen lieten een loodzware omhelzing volgen. Hij zweeg. Mijn handen op zijn rug. Moe en krachteloos. Zijn kin tegen mijn schouder. Ik voelde, dat de tranen zich in mijn ooghoeken opkropten. Hij. Verslagen met een snik in een enkel woord. En ik? Verlamd. Vol droevige leegte.

*

En tegen de zijkant van dit alles leunde mijn blijdschap over een veilige hereniging zwaargehavend achterover om ruimte te maken

voor de verschrikking, dat ik slechts twee van mijn drie kinderen in mijn armen kon nemen. Het voelde als van de schrik lamgeslagen en wit weggetrokken verdriet, dat onder een dikke ijslaag geschoten was en zich zo verschrikkelijk pijnlijk en kwetsbaar uit het wak naar boven had weten te worstelen om niet te verdrinken, waarna het weer machteloos teruggleed in donker, koud water en nog koudere lichamen. Jaap en Loes als de twee overlevenden van een gelukkig kinderdrietal. En Els? Waar was Els?

In Walvisbaai had ik enkele uren geleden gehoord. Een paar duizend kilometers verderop. Wie kon ons iets meer vertellen? Hoe was deze nachtmerrie mogelijk? Wat was er precies gebeurd? Zij kreeg de echte kou. En wij? Mijn God. Wat kregen en deden wij?

*

Wij kregen verlies, stilte en dood, omdat we leefden. Ja. Wij wel en zij niet meer. Voor ons bleef die inktzwarte duisternis over. Even voorbij de drempel van 17 naar 18 juli 2011. Hier onder die bewolkte, nachtelijke hemel bij de ingang van een kasteelcamping in de buurt van Calais. Als een door merg en been knierpend, piepend en vals klinkend slotakkoord van een zwaar verregende fietsvakantie. Zo verschrikkelijk ver bij haar vandaan. Alleen met die stille leegte en het zwijgen van openstaande portieren. Samen met dat immense verlies en het gele, ziellose staren van twee paar autolichten.

Zes mensen die in de afgelopen uren zoveel mogelijk gruis, scherven en brokstukken bij elkaar hadden weten te vegen, leunden zijgend tegen een Hyundai, Toyota en elkaar. Gebogen houdingen en terneergeslagen blikken. De gezichten bleek. De ogen troebel en roestig.

Els in een mortuarium, hoorde ik opnieuw en opnieuw. Hoe kon dat? Wat was dit voor waardeloos, rotverhaal? Wie verzint er nou zoiets? Marja en Loes wiegden nog steeds in elkaars armen zacht heen en weer. Twee generaties zwaar gedeukt familieverdriet. Handen op ruggen om vast te houden wat nog beetgepakt kon worden. Er werd nauwelijks hoorbaar en juist daardoor intens verdrietig en onmachtig gehuild. Verlaten en verloren. Breekbaar en zo droevig.

Ik voelde, dat Marja voortdurend rugrillingen huiverde ondanks mijn arm en wielrenjack over haar schouders. De nerveuze kou lag als een flinterdun laagje bevroren verdriet op haar wit weggetrokken gezicht.

“Zullen we naar het jeugdhonk gaan, Mar? Daar is het in ieder geval warm.”

“Graag,” kleumde ze. “Hier. Moet je mijn handen voelen? Ik bibber werkelijk over mijn hele lichaam.”

“Kom,” zei ik tegen de anderen. “Lopen jullie mee? Dan kunnen we elkaar ook beter zien. En met elkaar praten. Voor zover we dat nog kunnen.”

Jonathan liep mank. Dat was zelfs in de duisternis te zien. Het gips vanwege een gebroken enkel na een onfortuinlijk afgelopen voetbalwedstrijd was er enkele dagen geleden vanaf gehaald. Marja keek bezorgd naar zijn te dikke, opgezwollen voet.

“Weet je zeker dat je kunt autorijden?” klappertandde ze. “Straks. Dat hele stuk naar huis.”

“Als het niet gaat, moet je het wel zeggen, hè,” zei ik.

“O en nog iets,” ging Marja verder. “Zullen jullie dan goed opletten en niet in slaap vallen? Alsjeblieft.”

“Nou, we hadden het er toevallig net over, want dat waren we wel van plan,” antwoordde Guus met een goed bedoelde kwinkslag tegen beter weten in. “Toch, Jaap?”

Jaap knikte, maar zei niets.

“Een automatische piloot hebben we niet, maar onze auto’s kennen inmiddels blindelings de weg,” ging Guus verder. “Op de heenweg is het gelukt. Dus waarom nu niet. We gaan. Desnoods op gevoel.”

*

In de verte kroop hard tl-licht door de kier van een nauwelijks openstaande deur. Loes liep voor me. Naderbij komend zag ik pas de afgezakte, wollen sokken in haar teenslippers, die alles vertelden over de haast en verslagenheid, waarmee ze in de Toyota was gestapt. Alweer uren geleden. In Culemborg.

“Geen tijd. Opschieten. Ik moest mijn huis uit,” zei ze. “En het kon me niets schelen wat ik aan mijn voeten deed. Deur dicht. Galerij over. Lift open. Duim op de B en naar beneden. Auto in en de snelweg op.

Richting Maassluis.”

En nu was Loes hier in een jeugdhonk, waar ze het maar niet warm kon krijgen. Het was geen fysieke kou en kwam noch van binnen, noch van buiten. Het was kou, die heel ergens anders vandaan onder de huid tussen de botten kroop en nooit meer weg zou gaan.

*

Glazen neergezet op een tafeltennistafel. Het groezelige, gedraaide netje treurde als een grauwsluier vanaf de witte tafelrand tot op de betonnen, vochtige stoeptegels. Een kleine ventilator draaide geruisloos in de ronde uitsparing boven de deur. Platte cola en water ingeschonken. Jaap en Guus schoven de gammele, houten stoelen met kapotte rietzittingen naar twee afgeragde banken. Verslagenheid in jong en oud. Stramme, koude ledematen gingen zitten, monden zwegen en het was de stilte, die dat allesoverheersende verdriet nog meer versterkte. Ik leunde met beide ellebogen op mijn knieën voorover en schudde mijn hoofd. Ongeloof. Dat vooral. Om aan de dood van Els te ontkomen.

Els, Els, galmde het in de leegte achter mijn beide ogen. Al meer dan een dag overleden. Wat vreselijk! Wat een hartverscheurende, inktzwarte ellende.

*

“Wie van jullie heeft het als eerste gehoord?” vroeg Marja met een diepe zucht.

“Jaap,” zei Loes tussen twee snikken door.

“Ja. Dat was ik. Afgelopen middag. Om een uur of twee. Ik was thuis en wilde naar de Tour de France gaan kijken. De bel ging. Twee agenten voor de deur. Ik schrok me werkelijk rot. Wat komen zij nou doen? Ik dacht in eerste instantie, dat ze me mee wilden nemen naar het politiebureau voor een ondervraging of zo, maar ik wist alleen niet waarvoor.”

“Zijn je ouders thuis?” vroegen ze. “Mogen we even binnenkomen?”

“Daarna hoorde ik wat er gebeurd was.”

Het leek alsof hij met zijn rechterduim en wijsvinger de tranen in zijn ooghoeken terug wilde duwen. Daarna ging hij weer verder. Geschokt en droevig.

“Meer informatie hadden ze niet. Ik kreeg nog wel het telefoon-

nummer van Buitenlandse Zaken. De agenten zeiden dat ik iemand moest bellen, die me kon helpen.”

“Je moet hier niet alleen achter blijven,” zei de agent, die steeds het woord deed.

“En Guus was de eerste aan wie ik dacht. Een kwartier later stond hij op de stoep.”

“Ja, dat is waar. Ik kon het allemaal niet bevatten. Wagen ingedoken en onmiddellijk naar Jaap gescheurd. Vervolgens mijn auto in een parkeervak gesmeten en daarna ben ik de straat ingerend. Ik ...”

Hier aarzelde hij even en schudde met zijn hoofd.

“Het leek mij het beste om eerst met jullie auto, die voor de deur stond naar Loes en Jonathan in Culemborg te gaan.”

Hier keek hij naar Marja.

“Ik uiteraard achter het stuur en Jaap ernaast.”

“Toen er beneden aangebeld werd, was ik vooral verbaasd,” hilde Loes. “Zeg maar aangenaam verrast. Jaap en Guus voor de deur. Wat komen zij hier nou doen? Op dit tijdstip?”

De prop gemaakt van een papieren zakdoek veegde haar gezicht droog en verdween weer in de palm van haar hand.

“Leuk. Onverwachte visite, dacht ik nog.”

Ze hilde lachend.

“Maar toen ik opendeed, zag ik direct aan hun gezichten, dat er iets helemaal mis was.”

“Loes,” zei Jaap. “Ik moet iets heel ergs vertellen. Over Els.”

“En? Wat doen we?” vroeg ik.

“Wat doen we? Nou dat lijkt me wel duidelijk,” rilde Marja tevergeefs de kou uit haar lichaam. “Wegwezen natuurlijk.”

“Ja. Naar huis,” zei Loes. “Kom. Ik heb het hier wel gezien. Laten we gaan. Het liefst zo snel mogelijk.”

En daar gingen we. Na een verblijf in het jeugdhonk van ongeveer een half uur. Verstijfd en nauwelijks verwarmd stonden we op. Stoelen naar hun plaats geschoven. Het tl-licht mocht ik van de campingeigenaar laten branden en de colaflessen en glazen laten staan. Vermoeid en traag trok ik als laatste de deur achter me dicht. De scharnieren kreunend en ik een lichtstreep achterlatend. De anderen achterna. Terug de duisternis in. En de kou. In slenterpas. Zes verdrietige, verslagen mensen. Stuk voor stuk met het gewicht van een groot, zwart gat op de schouders. Loodzwaar bij iedere nieuwe stap. Blick omlaag en kilo's ongelooft in iedere meter.

*

“Ik neem aan dat het gelukt is? Thuis?” vroeg ik aan Jonathan, die helemaal achteraan liep.

“Wat bedoel je?”

“De fietsendrager. Heb je die gevonden?”

Zijn ja of nee verdween in het geluid van onze voetstappen op het grind en het bladgeritsel in de bomen na de diepe zucht van een onverwachte windvlaag, maar het antwoord zag ik wel. Bij het naderen van de auto's.

Ophoepelen. Dat was het enige wat ik wilde. Ding op die trekhaak. Weg van hier. Ontsnappen. Frankrijk uit. Vluchten van die vreselijke camping met dat hufterbestendige puberhok. Verdwijnen voor dat onheilsbericht en veilig een vluchthaven bereiken als eerste en vooralsnog enig haalbare doel.

“Wat denk je, Jona?” vroeg ik. “Vier uur?”

“Om thuis te komen?”

“Ja.”

“Ik denk het wel. Dat moet te doen zijn.”

Fietsen afwezig vastgesjord en de bagage moedeloos in de auto gesmeten. Alleen mijn beide wielrenschoenen bleven achter. Uit pure frustratie en machteloosheid had ik ze een paar uur geleden met volle kracht over het stenen muurtje gegooid, waar Marja en ik op hadden zitten wachten. Beide uiteenspattend op dezelfde boomstam. Verdwenen net als Els.

Guus startte de auto. De uitlaat van de Toyota pruttelde en daar gingen we. De duisternis in. Rond twee uur 's nachts lieten wij de donkerste zondag in Éperlecques achter ons en reden de zwartste maandag in Maassluis tegemoet.

*

“Gaat het?” was de vraag, die Marja steeds weer zou stellen. Achterin met beide onderarmen leunend op de voorste twee stoelen. Weg en asfalt afspeurend. Naar potentieel, dreigend gevaar. Op het puntje om ieder moment in te kunnen grijpen. Ze kende als geen ander dat moeizame, stroeve gevecht tegen die verraderlijke slaap als IC-verpleegkundige tijdens nachtdiensten. Niet alleen als moeder, maar ook als hoeder om nog meer ellende en rampspoed te voorkomen.

“Ik voel me zo gespannen, Guus en bezorgd. Dat vind je toch niet erg, hè? Al die ongerustheid. Echt. Ik heb één grote angst: een ongeluk. Dat weet je toch?”

Guus knikte.

“Als er iets mis dreigt te gaan, kan ik tenminste waarschuwen. Meer kan ik vanaf de achterbank niet doen.”

*

Ook al schuifelde de dageraad voetje voor voetje dichterbij en doorbrak de zon schuchter en nergens echt overtuigend het vale, doodse grijs van de ochtendschemering, met de dag wilde het maar niet vlotten. Nooit meer. Frankrijk uit. België in. Koplampen deden een blauw bord oplichten. Met witte letters.

“Brussel,” las Marja hardop voor. “Nog 68 km.”

Ik pakte mijn mobiel. Een toegetakeld, roze apparaat met bladderende ouderdomsvlekken. Van Loes geweest. Bij de ontgrendeling kwamen direct drie lachende kinderen tevoorschijn.

Dit ga ik dus nooit meer veranderen, dacht ik. Els in het midden met een onvergetelijke lach. Wat is er met haar gebeurd? Waarom is

haar dit overkomen? Hoe gaan we alles regelen? Wat moeten we gaan zeggen? Straks. Of beter. Zouden we nog wel iets kunnen zeggen? Dat er zo een einde moet komen aan haar prachtige leven. Gezond. Sterk. Mooi en krachtig. Wie regelt dat in vredesnaam? Waar was God? Hoe vaak had ik hem niet in gedachten toegefluisterd om al mijn kinderen lang te laten leven? Om mijn allergrootste angst te bezweren en de loopgraven daarnaartoe met wat woorden te dempen. Met mijn ogen dicht en de handen gevouwen. Voor een grote groep jongens en meisjes voor en na een maaltijd. Schoolkamp in Bladel, Noord-Brabant. Ieder jaar vijf dagen lang zonder mijn eigen kinderen. Dat ik één van hen zou overleven was zeker met deze ruggensteun van hogerhand een onmogelijkheid.

“God in de hemel,” prevelde ik. “Wilt U Marja, Els, Loes en Jaap een lang, gelukkig en gezond leven geven. Wilt U ons een lang ...”

Het was nooit een vraag. Ook geen gebed. Het was eerder een bezwerende mantra ter voorkoming van datgene wat ik het meest vreesde en waar ik van mezelf nooit aan mocht denken, maar het toch deed. En juist dat was gebeurd.

*

“Hoe dan ook, Jan,” zei Marja, die tegen me aan kwam zitten. “We blijven vader en moeder van drie kinderen.”

“Ja,” zuchtte ik om mezelf moed in te praten. “Drie. Dat verandert niet. We kunnen altijd van haar blijven houden. Dat is het enige wat we nog kunnen doen.”

Verder kwam ik niet. Ze leunde achterover en legde haar hoofd op mijn schouder. “Gek, hè! Zo ploeter en worstel ik op de fiets een berg omhoog en mopper op de kou, wind en regen. En zo ben ik op weg om mijn kind ...”

Marja kreeg die woorden niet over haar lippen en rilde. Ze had het nog steeds koud. Trui aan. Jas over schouders. Guus keek een paar keer naar de ongedurige schreeuw om aandacht van Jonathan in zijn achteruitkijkspiegel.

“Jan. Er wordt geseind met de lichten. Ik denk dat er iets loos is. Misschien moeten we stoppen.”

Tegelijkertijd stuurde Loes een sms.

“Guus? Hoe staat het met ons benzinepeil? De anderen willen tanken. We zijn vlak bij een benzinestation, zeggen ze.”

Ik keek achterom en zag twee eenzame lichten over het asfalt onze

auto achtervolgen. Ik zag ook dat het een en ander niet klopte.
“Ik mis een fiets, Guus. Shit. We moeten als de donder ergens stoppen. Straks ligt dat ding ergens op de weg en...”
“Ook dat nog,” hoorde ik de stem van Marja zeggen.

*

In de verte gaf het gele licht van een benzinestation de mogelijkheid om in de kou van de ochtendschemering te tanken en de gekantelde fiets recht en vast te zetten.

Terwijl de pomp euro's en liters in een razend tempo wegtikte, tankte ik ook, maar dan vooral vervreemding. Ik rook het in de scherpe, indringende lucht van benzine en de weeë, misselijkmakende geur van kunstmatige zoetstoffen afkomstig uit de vele kartonnen drinkpakjes, die door afwezigheid in de overvolle vuilnisbakken rond bankjes en picknickplaatsen gedeponeerd waren.

Ik las het in de zoekende en hongerige mensenogen in het stille restaurant van het tankstation en herkende het in ieder woord en getal. Ik proefde het in de desinteresse en de afstand van de kassière achter veiligheidsglas, die weliswaar afrekende, maar ons geen blik waardig gunde. Ik voelde het in de vermorste olievlekken op het asfalt en de haast van zes verdrietige mensen, die hier wel waren, maar niet wilden zijn en tenslotte hoorde ik het in de suizende stilte van lege parkeerplekken. Ja, in de oorverdovende stilte en leegte. Dat vooral, omdat Els daar voor altijd bleef overnachten en nooit meer bij ons zou zijn.

Ik wreef over mijn onderarmen en ging als eerste weer in de auto zitten. Marja volgde. Ook bibberend. Ik voelde hoe het kippenvel via mijn benen langzaam omhoogkroop naar mijn onderarmen. Een koude ochtendzon veegde tussen de mistflarden rond het benzinstation het begin van de dag met enkele waterige penseelstreken oranje-rood.

Jaap kroop achter het stuur.

“Nee Jaap. Niet doen,” zei Marja. “Jij gaat toch niet rijden, hè?”

“Ik moet wel, ma. Guus is moe. Ik neem het van hem over. Iemand zal het toch moeten doen. Of wil jij rijden?”

“Alsjeblieft, Jaap. Jij gaat echt anders de weg op.”

“Anders?”

“Ja, anders dan Guus en Jonathan. Toe nou. Ik heb al iemand verloren en dat vind ik meer dan genoeg.”

“Ik zit al achter het stuur,” antwoordde hij eigenwijs en zelfverzekerd.

“De auto rijdt. Dus ik moet wel, anders krijgen we juist een ongeluk.”

“Nou, dan zoek je het zelf maar uit. Ik heb je gewaarschuwd, als je dat maar weet.”

“Komt goed, ma. Heus. Het lukt wel.”

*

Jaap denderde, nu als chauffeur, moeiteloos over de snelweg en had er aardig wat kilometers opzitten. Eerst vanuit Maassluis naar Culemborg en weer terug. Daarna richting Calais. En nu op de terugweg via Brussel en Antwerpen was hij bijna bij Rotterdam.

“Jaap?” vroeg Marja.

Geen antwoord.

“Jaap?” klonk het nog een keer.

“Ja.”

“Zit je autogordel wel goed vast?”

Ik struikelde achter hem tussen waken en slapen die wrede waarheid van een mortuarium weer binnen op vier wielen met een snelheid van ruim 100 km per uur op de één of andere snelweg.

“We zijn er bijna,” hoorde ik hem zeggen. “Nog een klein half uur rijden.”

Ik keek door de voorruit. Een bord.

“Rotterdam, Mar,” zei ik. “Nog 20 kilometer.”

“Ja. Gelukkig. We zijn bijna thuis.”

*

Vijf uur geweest. De zon al enige tijd wakker en opgestaan. Twee auto's hadden zojuist de lichten en het grijze beton van de Beneluxtunnel achter zich gelaten. Op de achtergrond vlekten industrieel zwartgrijs voorbij. Te midden van schoorstenen en andere pijperijen schitterde de economische almacht van Europoort in al zijn lelijkheid fier en haaks op de horizon. Vuilwitte rookpluimen waren allemaal voor de hoge hemel. En al het zwarte diep onder de grond waar ook ter wereld was voor ons. Een dag als afgelopen zondag zou het nooit meer worden. Alles zag er zo merkwaardig uit. Zo ontheemd, vervreemd en niet van mezelf. Toen ik naar buiten keek, zag ik vanuit een ooghoek in de weerspiegeling van de autoruit de zijkant van mijn gezicht. Kaal hoofd. Slijtage. Rimpels. Getaand door de fietsvakantie en de tegenslag van regen, zon, wind en dat moment, waarop de Tour de France renners op de tv de finish naderden en de telefoon ging. In het restaurant van de kasteelcamping. Te lang niet geslapen. Sinds gisterenmiddag vijf uur tientallen jaren ouder. Zo gebroken voelde het niet alleen. Zo aan diggelen en gruzelementen lagen wij ook.

“Kijk ma,” hoorde ik Jaap zeggen.

“Wat moet ik zien?”

“Dat bord.”

“Welk bord? Ik zie er zoveel.”

“Daar,” wees hij.

“Maassluis-West,” zuchtte Marja. “Eindelijk.”

*

Stilte. Rijdende auto. Asphalt. Links Maassluis. Tegemoetkomende gele lichten en voorbijwiekende tochtsloten op rechts.

“Jaap?”

“Ja.”

“Ik vind, dat je goed hebt gereden.”

“Gelukkig.”

“Ben je moe?”

“Valt mee.”

“Geen slaap?”